DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
HKUK 131 ANAYASA HUKUKU I DERS İZLEME PROGRAMI

Ders Kodu	HKUK 131	**Dönem**	**2026-2027 GÜZ**	**Kredi**	4
Ders Adı	Anayasa Hukuku I			**ECTS**	
Web Adresi	http://staff.emu.edu.tr /demetcelikulusoy/			**Önkoşul**	-
Ders Saati	**Pazartesi: 13:30-15:20 11:30-12:20 Çarşamba 11:30-12:20**			**Of. Saati**	Pazartesi 10:30-12:30
Ders Yeri	Hukuk Fakültesi- LAW A1			**Ofis No**	630 2422

Dersi Vermekle Sorumlu Öğretim Üyesi

Gr.	Öğretim Üyesi	Ofis No.	e-posta
1	Doç. Dr. Demet ÇELİK ULUSOY	L 205	demet.celik@emu.edu.tr

Ders Tanımı

Bu dersin içeriği Anayasa Hukuku'nun genel esasları, temel kavramları ve anayasa hukuku bilgisi üzerine geliştirilmiştir. Anayasa Hukuku dersinde öncelikli olarak, anayasaların ortaya çıkışı ve gelişmeleri, anayasanın tanımı, anayasa türleri üzerine geliştirilen tanım ve ayırımları hakkında değerlendirmeler yapılmaktadır.

Öğrenme Çıktıları

Dersi başarı ile tamamlamış öğrenciler;

§ Anayasa Hukukunun genel esasları hakkında derinlemesine bilgi sahibi olacaklardır. Bununla birlikte 1982 Anayasası'na ilişkin olarak devlet organlarının kuruluş, işleyiş ve birbirleriyle olan ilişkileri ayrıntılı olarak incelenmektedir. Öğrenciler 1982 Anayasasına hâkim olan ilkeleri, temel hak ve özgürlükler rejimini, ikinci dönem alacakları Türk Anayasa Hukuku dersinden önce genel olarak özümsemiş olacaklardır.

§ Anayasanın tanımı ve içeriği ile kurallar kademelenmesindeki yerinin yanı sıra devlet organlarının yapısı ve yetkileri ile devlet-hükümet biçimlerine ilişkin temelleri öğrenmiş olacaklardır.

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

§ Ders, anlatım şeklinde yapılacaktır.

§ Dersi alan öğrenciler, verilen görevleri (makale okuma, karar araştırması, karar incelemesi veya araştırma ödevi gibi) yerine getirmekle sorumludur.

§ Dersle ilgili tüm bilgiler (ders materyalleri, duyurular gibi) ilk derste öğrencilere aktarılacaktır.

§ Duyurularla ilgili olarak http://staff.emu.edu.tr /demetcelikulusoy/ ve http://hukuk.emu.edu.tr sayfaları takip edilmelidir.

Ders Materyalleri

Ders Kitabı:

1- *Erdoğan Teziç, "Anayasa Hukuku", Beta Yayınları, İstanbul, Son Basımı takip ediniz.*

2- *Kemal Gözler, "Anayasa Hukukunun Genel Esasları ", Son Basımı takip ediniz, Ekin Yayınevi, Bursa.*

3- *Osman Korkut KANADOĞLU- Ahmet Mert DUYGUN, "**Anayasa Hukukunun** Genel Esasları", Oniki Levha Yayınları, İstanbul, Son Baskısı.*

4- *T.C. Anayasası (Güncel)*

Ders kitaplardan sadece bir tanesini satın alabilirsiniz.

Yardımcı Kitaplar:

İbrahim Ö. Kaboğlu, "Anayasa Hukuku Dersleri (Genel Esaslar)", Baskı: 7, Legal Yayınevi, İstanbul. Son Basımı takip ediniz.

Pratik Çalışma Kitabı:

Sultan Tahmazoğlu Üzeltürk-Tevfik Sönmez Küçük, "Anayasa Hukuku ve Türk Anayasa Hukuku Uygulamaları", Legal Yayınevi, 1. Baskı, 2013.

Farklı pratik çalışma kitapları da edinebilirsiniz. Kitapları DAÜDENİZ SHOP'dan veya Online satın alabilirsiniz.

Kitapların son basımlarını takip ederek son baskılarını edininiz

Ders İçin Kullanılabilecek Web Adresleri

Özellikle kararlar bilgi bankası ve ilgili mevzuat için bakınız. **Anayasa Mahkemesi**: www.anayasa.gov.tr-

Mevzuat : http://www.mevzuat.gov.tr/

TBMM: http://www.tbmm.gov.tr/

Resmi Gazete: http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx

Dersin Zorunlulukları

> § Anayasa Hukuku dersinde, Haftalık Ders çizelgesi takip edilecek olup resmî tatiller, konferans veya benzer gerekçeler nedeniyle ders kaybı olması halinde, önceden duyuru yapılmak koşuluyla ek ders yapılması söz konusu olabilecektir.

> Derse devam konularında DAÜ Hukuk Fakültesi Fakülte Kurulu kararları uygulanır. Derslerde devam takip edilecektir ve yoklama alınacaktır. Derse devam zorunluluğu ilgili mevzuat gereğince en az %70'dir. Derse devam zorunluluğunu yerine getirmeyenlere NG notu verilir. NG notu alanlar dersten kalmış kabul edilir ve Bütünleme sınavına katılamazlar. Yoklamalar, Derse devam, NG notu konusundaki son güncel karar ve uygulamalar hakkında Hukuk Fakültesi Öğrenci Danışma Merkezi duyurularını, Fakülte internet ve sosyal medya duyurularını takip ediniz.

> Ders yoklamalarını imzalamak öğrencinin sorumluluğundadır. Sorumluluğunu zamanında, ders saatinde ve sınıfta yerine getirmeyen öğrencilere tekrar yoklama verilmeyecektir. Yoklamalar öğrenci portalı üzerinden E-Yoklama biçimnde alınmaktadır. E-Yoklama ders günü ve saatinde işaretlenmelidir, E-Yoklama girişlerini yaptıktan sonra derse devamını kontrol ediniz. E**-Yoklama ile ilgili sorun olması halinde o Ders Gününde dersin hocası veya dersi asiste eden Araştırma Görevlisi ile mutlaka iletişime geçiniz. Daha sonraki günler E-Yoklama ile ilgili mazeretler kabul edilmeyecektir.**

> Ders sırasında cep telefonuyla meşgul olmamanız, sınıfa giriş-çıkış saatlerine riayet etmeniz beklenir. Aksi halde sınıf düzeni sağlanmadığı gibi dikkat dağınıklığı olacaktır.

> ***Derste ses kaydı, video vb. kayıtların yapılmasına izin verilmemektedir. İzinsiz kayıt alınması kişisel verilerin ihlali niteliğinde olup yapan öğrenciler hakkında Öğretim Üyesi tarafından tutanak tutularak disipline sevk edilmesi talep edilir.***

> Öğrencilerin dersin ölçme değerlendirme gereklilikleri bakımından ders kitaplarından faydalanmaları zorunludur. Ayrıca, ders çizelgesinde belirtilen yardımcı kaynaklar da kullanılabilir. İlgili konular belirtilen ders kitaplarından faydalanılarak çalışılmalıdır. Bunun dışında ders notu gibi kaynaklardan hazırlanmaları kesinlikle yeterli değildir. ***Ses kaydı yapılmak suretiyle hazırlanan notlara itibar edilmemelidir.***

> Tüm öğrencilerin derse Anayasa metinleri ile katılmaları gerekmektedir.

> Anayasa Hukuku dersi kapsamında pratik çalışmalarına yer verilecektir. Pratik çalışmaları ders sırasında ya da önceden belirlenerek duyurulacak gün ve saatte yapılacaktır. Pratik çalışmalar sınıfta dağıtılacak veya **Öğretim Üyesinin web sayfasındaki ders duyurularına eklenecektir.** Öğrencilerin, bu derse ayırdıkları haftalık ders çalışma rutinleri içerisine, özellikle, pratik çalışma metodunu (Anayasa Mahkemesi sitesinden karar incelemesi veya önerilen pratik kitabı veya başka pratik kitaplarının çalışılması gibi) dahil etmeleri gerekmektedir.

> Dersin sınavları pratik olay, Anayasa Mahkemesi kararları, yorum ve muhakeme gerektirecek klasik sorulardan (en az % 50'si) oluşacağı gibi, belirli bir oranda (en fazla % 50) boşluk doldurma, test, doğru/yanlış ve seçenekli sorulardan da oluşabilir.

> ***Öğrencilerin, sınav sonuçları açıklandıktan sonra beş iş günü içerisinde aldığı nota bir dilekçeyle itiraz edebilir. İtirazları kabul edilen öğrenciler, daha önce ilan edilecek olan "kâğıt gösterme" gününde kağıtlarına ve yanıt anahtarlarına öğretim üyesi ile bakabileceklerdir. İlan edilen gün ve saatte sınav kâğıtlarını kontrol etmeye gelmeyenler için ayrıca kâğıt gösterimi yapılmayacaktır.***

> Her öğrencinin zorunluluk halinde telafi sınavı alma hakkı vardır. Öğrencinin bir sınava katılamadığı durumda sınav tarihinden itibaren en geç üç iş günü içerisinde sağlık raporu sunmakla yükümlüdür. Fakülte Telafi Komitesi'nce rapor ve dilekçeleri uygun bulunan öğrenciler, Telafi sınavına kabul edilirler. Telafi sınavları, tüm konuları içerecek şekilde karar değerlendirmesi veya klasik sınav şeklinde yapılacaktır.

> Derse devamı desteklemek amacıyla derste duyurulmak suretiyle ara ara küçük sınav (quiz), katılımı ölçmek için ödev gibi sorumluluklar verilebilir. Derse katılımı takip etmek açısından ara ara yoklama alınabilir. Bu takipler dönem sonu öğrencilerin harf notlarının takdir edilmesinde değerlendirilebilir.

Haftalık Ders Planı / Konu Başlıkları

NOT: Ders başlıklarının verildiği haftalarda ilgili konular bir sonraki haftalara sarkabilir veya aktarılabilir. Dersin işleyiş yöntemine göre konuların sırası değişebilir. Ancak aşağıda belirtilen tüm başlıklar dönem içerisinden mutlaka işlenecek konulardır. Dersin yapıldığı hafta ve ders saati web sayfasındaki izleme çizelgesine işlenecektir.

Derse İlişkin Genel Bilgiler, Ders İzleme Çizelgesi Dağıtımı, Kaynak Önerileri ve Açıklamalar

26-27 Güz Dönemi Vize Kapsamı Kırmızı Renkle Gösterilmiştir.

AÇILIŞ/İLK DERS	**I. ANAYASA HUKUKU NEDİR? ANAYASA HUKUKU NE İLE İLGİLENİR?** **1. Anayasa Hukukunun Kapsamı (Kurumsal ve Temel Hak ve Hürriyetler Boyutu) Anayasa Hukukunun Konusu ve Yöntemi** **2. ANAYASA TANIMI, ANAYASA TASNİFLERİ** **Maddi ve Şekli Anlamda Anayasa: Tanım ve Ayrımı: Maddi ve Şekli Anlamda Anayasa Kuralı: Tanım ve Ayrımı; Üst Başlıklara ilişkin Sınıf Pratik Örnekleri** **3. ANAYASA TÜRLERİ** **A. Yazılı-Yazısız Anayasa,** **B. Çerçeve- Kazuistik Anayasa,** **C. Yatkın-Katı Anayasa** **4. ANAYASALARI KATILAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEMLER**
SİYASİ İKTİDAR KAVRAMI VE KAYNAĞI	**II. SİYASİ İKTİDAR** **Tanımı, Özellikleri, Nitelikleri, Kaynağı, Sınırlı İktidar, Anayasacılık** **III. EGEMENLİK** **1. Teokratik Egemenlik** **A. Tabiatüstü İlahi Hukuk Doktrini** **B. Providansiyel İlahi Hukuk Doktrini** **2. Demokratik Egemenlik** **A. Halk Egemenliği** **B. Milli Egemenlik**
KURUCU İKTİDAR	**III.ANAYASALARIN YAPILMASI VE DEĞİŞTİRİLMESİ (KURUCU İKTİDAR)** **ANAYASALARIN YAPILMASI** **1) DEMOKRATİK ANAYASA YAPIM SÜRECİ** **2) MONOKRATİK ANAYASALAR: Ferman ve Misak Biçiminde Anayasa** **ASLİ KURUCU İKTİDAR KAVRAMI** **Tanım, Özellikler, Sınırları, Sahibi ve Ortaya Çıkması** **ANAYASALARIN DEĞİŞTİRİLMESİ** **1) TALİ KURUCU İKTİDAR** **Tanım, Özellikler, Sahibi, Ortaya Çıkması** **2)TALİ KURUCU İKTİDARIN SINIRLARI** **İçeriksel Sınırlar; Zamansal Sınırlar, Biçimsel Sınırlar; Tartışmalar** **TÜRKİYE'DE ANAYASANIN DEĞİŞTİRİLMESİ YÖNTEMİ** **ANAYASA'NIN 175. MADDESİ VE İLGİLİ HÜKÜMLERİN İNCELENMESİ**
EGEMENLİĞİN KULLANILMASINA GÖRE DEMOKRASİ TİPLERİ	**IV. DEMOKRASİYE GİRİŞ** **1) KAVRAM, TEORİ VE ÇOĞULCU- ÇOĞUNLUKÇU DEMOKRASİ ANLAYIŞLARI** **DEMOKRASİ MODELLERİ- TÜRLERİ, TANIMLAR** **A. Temsili Hükümet** **B. Yarı Temsili Hükümet** **C. Yarı Doğrudan Hükümet** **D. Doğrudan Hükümet**
DEVLET VE DEVLET ŞEKİLLERİ	**V- DEVLET** **1. NİTELİĞİ, VARLIK KOŞULLARI:** **MİLLET, ÜLKE, EGEMENLİK** **2. DEVLET BİÇİMLERİ: Ayırımlar Üzerine** **Monarşi ve Cumhuriyet Ayırımı: Tanım, Türler, Tartışma ve Eleştiriler**
	DEVLET ŞEKİLLERİ II **A- TEK YAPILI DEVLETLER-** **Üniter Devlet** **B- KARMA YAPILI DEVLETLER** **Birleşik Devlet- Devlet Birlikleri-Devlet Toplulukları** **1- FEDERAL SİSTEM** **2- BÖLGESEL DEVLET** **C- TÜRKİYE'DE DEVLET YAPISI VE İDARİ TEŞKİLATI** **Ademi Temerküz İlkesi, Ademi Merkeziyetçilik** **Merkezi İdare (Başkent ve Taşra Teşkilatı) ve Mahalli İdare**

YASAMA ORGANI	**VI. YASAMA ORGANI: (PARLAMENTO, MECLİS, ASAMBLE, KAMARA)** **1. Genel Olarak Parlâmentonun Doğuşu ve Yapısı, Yasama Organının Geleneksel ve Çağdaş İşlevleri** **2. Parlâmentoların Görev ve Yetkileri** **3. Parlâmento Üyeliği (Üyelerin Seçimi, Nitelikleri ve Hukukî Statüsü)** **A. Yasama Bağdaşmazlıkları** **B. Yasama Meclisi Üyelerine Tanınan Güvenceler: Yasama Bağışıklıkları** **a) Yasama Sorumsuzluğu- Mutlak Dokunulmazlık** **b) Yasama Dokunulmazlığı- Nisbi Dokunulmazlık** **4. PARLÂMENTOLARIN İÇ YAPISI VE ÇALIŞMA DÜZENİ** **5. YASAMA FONKSİYONU: Tanımı ve Diğer Devlet Fonksiyonlarından Ayrılması** **A. Maddî Kriter: Tanım, Örnekler ve Değerlendirme** **B. Organik Kriter: Tanım, Örnekler ve Değerlendirme** **6. YASAMA İŞLEMLERİ: Tanımı, Türleri** **A. Parlâmento Kararı ve Kanun Ayırımı, Kanunlarla Eşdeğer İşlemler** **B. Kanun** **7. KANUN: TÜRLERİ, YAPILIŞ, KABUL VE DENETİMİ** **a) Maddi Kanun** **b) Şekli Kanun** **Özel Nitelikli Kanunlar: Bütçe ve Kesin Hesap Kanunları; Genel ve Özel Af İlanı** **8. ULUSLARARASI ANTLAŞMALAR: ONAY, UYGUN BULUNMASI, DENETİM** **9. PARLÂMENTO KARARLARI; Özellikleri, Biçimleri, Kabul Edilmesi ve Yayınlanması** **a) Yürütme Organı ile İlgili Parlamento Kararları** **b) Yargı Organı ile İlgili Parlamento Kararları** **c) İçtüzük** **d) Parlamento Kararlarının Denetimi: İstisnaları ve Eylemli İçtüzük Meselesi** **10. YASAMANIN DÜZENLEME ALANI, YASAMA FONKSİYONUNUN ÖZELLİKLERİ** **A. YASAMA YETKİSİNİN GENELLİĞİ: Anlamı, Kararlarla Açıklama** **B. YASAMA YETKİSİNİN ASLİLİĞİ** **C. YASAMA YETKİSİNİN DEVREDİLMEZLİĞİ**
YÜRÜTME ORGANI	**VII. YAPILARINA GÖRE YÜRÜTME** **Geleneksel ve Çağdaş Yürütme** **1. DEVLET BAŞKANLARI** **Cumhurbaşkanı Seçimi, Süresi, Görev ve Yetkileri; Sorumluluğu ve Sorumsuzluğu** **Siyasal Sorumsuzluğu** **Cezaî Sorumluluğu ve Sorumsuzluğu** **Hukukî Sorumluluğu** **2. Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar** **Siyasal, Hukuki ve Cezai Sorumlulukları** **3. YÜRÜTME FONKSİYONUNUN ÖZELLİKLERİ** **4. YÜRÜTME DÜZENLEYİCİ İŞLEMLERİ VE ÖZELLİKLERİ** **a- Olağan Dönem Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri Rejimi** **b- Olağanüstü Dönem Rejimi ve Olağanüstü Dönem Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri Rejim** **c- Tüzükler- Yönetmelikler- İdarenin Diğer Adsız İşlemleri**
HÜKÜMET SİSTEMLERİ	**VIII. KUVVETLER AYRILIĞI** **Tanım, Tarihçe ve Teorik Köken, Uygulamalar, Eleştirileri** **1) KUVVETLER BİRLİĞİNE GÖRE SİYASİ REJİMLER** **A. Kuvvetlerin Yasama Organında Birleşmesi: Meclis Hükümeti Sistemi** **B. Kuvvetlerin Yürütme Organında Birleşmesi: Mutlak Monarşi, Diktatörlük, İsviçre Örneği** **2) KUVVETLER AYRILIĞINA GÖRE SİYASİ REJİMLER** **1-HÜKÜMET SİSTEMLERİNİN GÜNCEL TASNİFLERİ** **A. Kuvvetlerin İşbirliğine Dayanan Hükümet Sistemi: PARLAMENTER SİSTEM Tanım, Özellikler, İşleyişi Bakımından Avantaj ve Dezavantajları ile Türleri** **B. Kuvvetlerin Sert Ayrılığına Dayanan Hükümet Sistemi: BAŞKANLIK SİSTEMİ Tanım, Özellikler, İşleyişi Bakımından Avantaj ve Dezavantajları ile Türleri** **Hükümet Sistemlerinin Güncel Tasnifleri: Devlet Başkanının Sahip Olduğu Yetkiler Bakımından Hükümet Sistemi Tasnifleri** **C. DEVLET BAŞKANLARININ YETKİLERİ ÜZERİNE SINIFLANDIRMA**

	DEVLET BAŞKANIN SAHİP OLDUĞU YETKİLER; Azil, Fesih, Yasama, Atama ve Olağanüstü Hal Yetkileri Bakımından Tasnif **Azil, Fesih, Yasama, Atama ve Olağanüstü Hal Yetkileri Bakımından Tasnif** **a) Parlamenter Sistem: İngiltere** **b) Başkanlı Parlamenter Sistem: Bulgaristan** **c) Yarı Başkanlık Sistemi: Fransa** **d) Başkanlık Sistemi: ABD** **e) Süper Başkanlık Sistemi: Rusya**
TEMEL HAK VE HÜRRİYETLER	**VX. HAK VE HÜRRİYETLER: Kavram** **1) Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınıflandırılması:** **Ortaya Çıkış Sıralarına Göre Tasnif, Jellinek'in Sınıflandırması** **2) Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması Rejimi** **XV. Olağan ve Olağanüstü Hal Dönemlerde Temel Hak ve Hürriyetlerin sınırlandırılması Sistemi**
YARGI ORGANI	**XVI. YARGI FONKSİYONU (Fonksiyonel Anlamda Yargı)** **1) Hâkim Kavramı; Hâkimlerin Bağımsızlığı, Hâkimlik Teminatı ve Hâkimlerin Atanması ve Özlük İsleri** **2) Genel Olarak Hâkimler ve Savcılar Kurulu**
ANAYASA YARGISI	**XVII. GENEL OLARAK ANAYASA YARGISI** **Anayasa Yargısının Varlık Nedeni, Ortaya Çıkışı, Koşulları** **1) Anayasa Yargısı Modeller** **A. Amerikan Modeli Yaygın Denetim** **B. Avrupa Modeli Merkezileşmiş Denetim** **2) Anayasaya Uygunluk Denetiminde Anayasa/Yüksek Mahkemelerinin Yapıları (Üyelerin Sayısı, Görev süresi ve Seçilmeleri)** **3) Anayasa Mahkemelerinin Görev ve Yetkileri** **Anayasa Mahkemelerinin Dar ve Geniş Anlamda İşlevleri** **4) Anayasaya Uygunluk Denetiminin Türleri** **A. Denetim Zamanına Göre** **a. Önleyici Denetim** **aa. Siyasal ve Yargısal Ön Denetim** **b. Giderici- Düzeltici Denetim** **5) Anayasa Yargısında Denetimin Kapsamı: Şekil Denetimi ve Esas Denetim** **Esas Bakımından Denetim ve Şekil Bakımından Denetim** **6) Anayasaya Uygunluk Denetiminin Yolları** **A. İptal Davası- Soyut Norm Denetimi** **B. İtiraz Yolu- Somut Norm Denetimi** **C. Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru** **7) Anayasaya Uygunluk Denetiminin Konusu: Anayasa Mahkemelerinin Denetimine Tabi Olan Norm ve İşlemler** **8) Anayasa Mahkemelerinin Yargılama Usulleri** **İlk İnceleme ve Esasın İncelenmesi; Ret ve İptal Kararları, Kararlarının Sonuçları ve Kararlarının Bağlayıcılığı**

Değerlendirme Yöntemi				
Değerlendirme	**Ara Sınav %30**	**Final Sınavı %70**		